

28 Şubat ve Başörtüsü

Özlem Hicran Özyurt

Ulus merkezli ve pozitivist söylemle şekillenen yeni bir ideoloji, TC'nin kuruluşuyla birlikte resmileşmişti. Bu resmi ideoloji ve söylem her ne pahasına olursa olsun yayılacak ve tüm bireyler bu çerçevede şekillendirilerek on yılda 15 milyon genç yaratılacaktı. Sistem bu iş için yaklaşık 80 yıldır köy enstitülerinden öğretmen okullarına, ilk okullardan üniversitelere, medya kuruluşlarından aydın-yazar kadrosuna ve sermayedarlara kadar hemen her kurum ve kişinin devreye sokulması suretiyle çalışmalar yapıyor ve ciddi anlamda mesai tüketiyor. Devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğü olması arzulanan bu ülke, sürdürülen çalışmalar ve destek kuvvetlerinin de yardımıyla bütünleştirilmeye (tektipleştirilmeye) çalışılıyor. Belli periyodlarla yapılan darbeler silsilesi de ülkeyi resmi ideolojinin paradigmalarıyla donatma ve şekillendirme görevini üstlenen ve bu görevi en aktif şekilde sürdüren önemli araçlardan biri. Kökleşmiş bir devlet geleneğinin (Osmanlı'dan itibaren) uzantısı olarak devreye giren darbeler, sistemin eğitim ve öğretimle, tanıtım ve özendirmeyle benimsetemediği anlayışları halka zor kullanarak, korkutarak ve sindirerek dayatmaya çalışıyor. Ancak görünen o ki aradan geçen onlarca yıla, sürdürülen eğitim politikalarına ve yapılan darbelere rağmen halkın büyük çoğunluğu hala fitratına yabancı olan bu ideolojiyi sahiplenmekten beri duruyor. Tüm imkanlar seferber edilerek benimsetilmek istenen bu dünya görüşü halkın gözünde hep 'öteki'. Öteki addetmenin, kabullenmeyisin ardında birçok etmen var elbette. Ancak bu reddedişin ardındaki asıl etmen, halkın büyük çoğunluğunun kendini İslam'a nispet etmesi ve İslami hassasiyetleri taşımasıyla alakalı hiç kuşkusuz.

İşte bu yüzden ki devlet politikası olarak sık sık karşımıza çıkan darbelerin sonuncusu altı yıl önce 28 Şubat'ta yapılmıştı. Muhalif karakter taşıyan her tür düşünce karşısında şiddeti ve baskıyı doğal bir refleks olarak ortaya koyan sistemin bu son müdahalesi ile kendini İslam'a nispet eden ve bu değerler manzumesini taşımaya aday insanlar hedef alınmıştı. Keyfi gözaltılar, tutuklamalar ve herhangi bir somut delile dayanmaksızın verilen müebbet hapis cezaları, üniversitelerle başlayıp hemen her alanı kapsayarak genişleyen başörtüsü yasağı, bu sürecin mirası olarak karşımızda duruyor. Altı yıldır süregelen uygulamalar özellikle başörtüsü yasağı çevresinden üretilerek yaygınlaştırılıyor. Bilinçli ve programlı bir çalışmayla yürütülen yasaklamalar ve engellemeler hızı kesilmeksizin uygulanmaya devam ediyor. Üniversitelerin tıp fakültelerinde başlatılıp zaman içerisinde diğer fakülteleri de içine alan yasak, 8 yıllık kesintisiz eğitim bahane edilerek İHL'lerin orta kısımlarından liselerine oradan da ilahiyat fakültelerine kadar tırmanmıştı. Kamu kuruluşlarında çalışan tüm başörtülülerin işlerine son verilirken, kamuda görev yapanların kamu hizmeti adına ayrımcılığa sebep olabilecekleri gibi bir gerekçe öne sürülüyor ve yasağa böylesine garip bir kılıf uydurulmaya çalışılıyordu. Ancak uydurulan kılıfın aslında yasakçı zihniyeti temsil ettiği, sağlık karnesinde başörtülü fotoğrafı olduğu için tedaviye alınmayan ve bu yüzden vefat eden Medine Bircan olayında kendini ortaya koymuştu. 3 Kasım seçimlerinin ardından havanın değişebileceği ve sürecin etkisinin azalabileceği yönündeki beklentiler de Cumhurbaşkanı Sezer'in "kamusal alan"a dair sarf ettiği brifing tarzı bir dizi sözle tıkanıyordu. 28 Şubat'ın halen etkin bir şekilde devam ettiğini gösteren açıklamalar ve uygulamalar küresel emperyalizmin bir uzantısı olarak varlığını uzun süre de devam ettireceğe benziyor.

Hayatın hemen her alanında varlığını hissettiren yasaklar, dikkat edilirse özellikle başörtüsü yasaklarıyla daha fazla öne çıkıyor. Peki neden başörtüsü? Militer zihniyetin son çıkarması olan 28 Şubat neden özellikle başörtüsü yasağına odaklanmış durumda? TC'nin tarihine baktığımızda başörtüsü konusunun 28 Şubat'la sınırlı olmadığını rahatça görebiliriz. Sindirilmek ve söndürülmek istenen İslam ve İslami değerler olduğunda başörtüsü somut

hedefdir. Bütün çalışmalar, kimliği belirleyen bu simge etrafından sürdürülür. "Kur'an'ı kapat, kadını aç!" mantığıyla hareket eden modernist söylemin daha kolay yaygınlaştırılması amaçlanır.

Bu yasak her dönemde farklı bir şekle bürünerek uygulanıyor. Sistem tarafından "kamusal" ya da "özel" diye adlandırılarak belirlenen alanların sadece demagoji yapma cehdinden kaynaklandığını hepimiz biliyoruz. Son günlerde yaşananlar da bunun somut göstergesiydi. Meclis Başkanı'nın eşinin başörtülü olması ve bu şekilde Cumhurbaşkanı'nı karşılamasının ardından gündeme taşınan "kamusal alan" tartışmalarına, bu alanın belirleyicisi olarak Genel Kurmay son noktayı koyuyordu: "Cumhurbaşkanı'nın bulunduğu her yer kamusal alandır!" Yani siz, Cumhurbaşkanı nerede bulunursa orada başörtünüzle bulunamazsınız. Çünkü onun varlığı, kamusal alanın varlığıyla aynı anlama gelir.

Başörtüsü konusundaki yoğun baskı ve yasaklamalar bazen devletin yetkili ağızlarınca, bazen din(!) konusunda yetkili kılınmış bir grup zevat aracılığıyla başörtüsünün İslam'ın bir emri olmadığı, bunun hijyenik bir tedbir olduğu tarzındaki traji-komik açıklamalarla farklı bir platforma taşınarak da sürdürülür. Son dönemde medyanın bu konuda sistem için ne kadar özveriyle çalıştığını da görmezden gelemeyiz. Üniversitelerde başlayan yasakla birlikte sorun yaratanların bu konuda direnenler olduğunu ve bu açıdan başörtüsünün en önemli sorun olduğunu her vesileyle dile getiren köşe yazarları daha sonraları özgürlüklerden yana bir tavır içinde olduklarını söylüyorlardı. Planlı bir işbirliğinin ürünü olarak bir öyle, bir böyle görünme taktiği ustaca yapılan zaman ayarlamalarıyla devreye giriyordu. "Aslında biz de bu yasağa ve yasakçılığa karşıyız ama bu gerginliği sizler çözersiniz, başınızı açın sorun bitsin" şeklindeki sözlerle meydana gelen gerginliğe(!) çözüm önerileri sunuluyordu. Sorunu çıkaranlar değil yasağa muhatap olanlar gerginleştirici ilan edilirken, bu söylem de pek çok çevre tarafından hemen sahipleniliyordu.

Muhafiz ve farklı kimliklere tahammülü olmayan bir sistemin ne kadar yumuşak ve uzlaşmacı bir tavır sergilense de değişmeyeceği, yasaklarını ve baskılarını her yeni gün yeni bir yöntemle dayatmaya çalışacağını görmek durumundayız. Çünkü başörtüsü yasağı, başörtüsünün kendine değil onun temsil ettiği değere tahammülsüzlüktür. Başörtüsü, Müslüman kadının kimliğini açıkça ortaya koyan ve dayatılmak istenen değerlere karşı onurlu bir direnişi ifade ediyor. Onun bu tercihi yalın ve net. Başörtüsü, her tür ifsada, baskıya ve zulme karşı inancını omuzlarında taşıma yürekliliğinde olan Müslüman kadının kimliğidir. 28 Şubatlar hep olacaktır, yasaklar da. Ama vahyin doğrularını Rahman'ın buyruklarını taşımaya gönüllü bizler de hep olacağız. Kirlenmişliğe, ezilmişliğe, sömürüye karşı ve cahiliye zincirlerini kırmak için takvayı kuşanarak direnmeyi seçeceğiz. Evet, "Başörtüsü bir simgedir!". Küresel emperyalizme, küresel kuşatmaya ve küresel saldırılara karşı küresel bir direnişin simgesi.

Haksöz Dergisi Sayı: 143 - Şubat 2003

Kaynak: 28 Şubat ve Başörtüsü - Özlem Hicran Özyurt